

De strijd om de ruimte

↑ DOOR MARK NOORDZIJ

In juni publiceerde het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) *Reflectie PBL op het Hoofdlijnenakkoord 2024-2028*. In dit rapport stelt het PBL dat het beslechten van de strijd om de ruimte “een van de grootste uitdagingen voor het nieuwe kabinet wordt”. De woningbouwopgave, de energietransitie, klimaatadaptatie, mobiliteit – allemaal thema’s die veel ruimte vragen. Ruimte die beperkt is.

Sinds de jaren zestig hebben we wonen in sterke mate geëxtensieerd: per Nederlander zijn we steeds meer ruimte ‘gaan innemen’. Tussen de jaren zestig en nu nam de Nederlandse bevolking met ongeveer de helft toe, maar verdubbelde het aantal vierkante kilometers bebouwd gebied. Woonden er in 1963 bijvoorbeeld nog zo’n 730.000 mensen in Rotterdam, zestig jaar

later waren dat er nog ‘maar’ zo’n 663.000. En ook in Den Haag daalde het aantal inwoners in dezelfde periode van zo’n 600.000 naar ongeveer 563.000. Waar zijn die grofweg 100.000 inwoners gebleven? Vooral in het voormalige buitengebied tussen deze twee steden in. De groei van de ruimte voor wonen ging ten koste van landbouw- en buitengebied en natuurlijke gebieden.

De suburbanisatie heeft de ruimtelijke structuur van Nederland ingrijpend veranderd. Bereikbaarheidsanalyses laten zien dat de bewoners van suburbane en landelijke gebieden al heel snel afhankelijk zijn van de auto. Voorzieningen en werk zijn niet of nauwelijks te bereiken met de fiets of het openbaar vervoer. Dit zien we ook terug in de *Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving*, waar

suburbane en landelijke gebieden laag scoren op de bereikbaarheid van voorzieningen.

Deze ‘vervoersarmoede’ leidt tot minder bewegen en draagt bij aan verdere terugloop van het draagvlak voor allerlei (sport)voorzieningen. Combineer dit met de vergrijzing, die in landelijke gebieden nog sneller gaat, en het is niet lastig om te zien waarom allerlei (sport)voorzieningen steeds meer onder druk staan. Net zoals we zestig jaar geleden kozen voor suburbanisatie, vraagt ook deze tijd om het maken van keuzes. Laten we verdichten waar het kan en niet het landelijke gebied dat we nog hebben, opofferen voor nog meer extensieve woningbouw. Laten we die ruimte benutten om te wandelen, om te fietsen, om te hardlopen. Om Nederland leefbaar te houden. ●

Mark Noordzij is onderzoeker bij het Mulier Instituut.